

En aften med Peter Hitchens

af Nana Hauge

Dansk forfatterforenings lokale i Strandgade var stuvende fuldt en mandag i januar. Foran det store billede af Abraham, der skal til at ofre sin søn Isak, står en ikke så høj, velklædt og pæn mand. Det er forfatteren og debattøren Peter Hitchens, der er på besøg i Trykkefrihedsselskabet denne aften.

Han ser ikke så bister ud som på billederne i aviser og på blogs. Han ser faktisk helt rund og mild ud. Han er da også yderst behagelig, saglig og velargumenteret at høre på. Og så er han sjov. Han har humor. Ikke desto mindre er hans budskab i grunden nedslående. Han starter med at sige, at han ikke har noget håb for Europa. Europa som vi kender det er ved at forvitte, og der er ikke meget, vi kan gøre. Det vil uvægerligt ende med undergang. I 1. Verdenskrigs skyttegrave døde Gud, og derfra er afviklingen af det Europa, der engang var, bare fortsat. Langsomt men sikkert.

Med Gud forsvandt også det moralske kompas, der fortæller mennesket, at der er noget at gøre, noget, der er rigtigt og noget, der er forkert. Selvkontrol er derved afløst af selvudfoldelse og egoisme, familien er opløst, noget Peter Hitchens opfatter som en af de helt store motorer for forfaldet, for det var i familien, at de dyder, som har medvirket til at gøre vores vestlige civilisation til det den var, blev givet videre. Det var i familien, man lærte, hvad der er rigtigt og forkert, og det var i familiens trygge skød, at man som menneske havde et helle. Men vi er nu i vesten ved at slå det ihjel, som andre har kæmpet for, og Peter Hitchens regner ikke med en form for guddommelig indgriben eller redning, som den der hindrede Abraham i at ofre Isak.

Peter Hitchens har for så vidt slået sig til tåls med dette og finder nu trøst i kristendommen først og fremmest og dernæst i litteratur og klassisk musik. Det, der er tilbage af disse størrelser, altså. For kræfterne, der rejste de mægtige bygninger, kirkerne, med de søjler, som Peter Hitchens sidder og gemmer sig bag, når han går i kirke, er væk. Og derfor vil også disse kirkebygninger og alle deres gode frugter forsvinde en dag, spår Peter Hitchens. På samme måde vil vores adfærd ændre sig. Ja, den har allerede ændret sig til det værre. For uden en guddommelig autoritet er vores fornemmelse for, hvad der er godt og ondt, rigtigt og forkert, smuldret. Ateismen rummer nemlig det problem, mener Peter Hitchens, at det er svært at fastholde en etik, som ikke er begrundet i en højere magt.

Peter Hitchens har personligt observeret, hvordan moral og etik har det med at glide ned ad et skråplan i ateistiske samfund. Sovjetunionen og andre kommunistiske stater begyndte efter revolutionen med, at alle skulle dele og være lige, men endte hurtigt med

at blive rædselsregimer, hvor en elite regerede resten med hård hånd. Hvorfor? Jo, for er det ikke Gud, men mennesker. der beslutter, hvad der er ondt og godt, kan de samme mennesker ændre mening om ondt og godt, alt efter hvad der passer i deres kram. Det var. hvad der skete i det kommunistiske Europa. Det mærkelige er, konstaterer Peter Hitchens, at vi har ladet det ske helt frivilligt, ja vi har lige frem opmuntret til afviklingen. Så pessimistisk slutter han sit oplæg.

Blandt tilhørerne er en ung kvinde og en teologiprofessor. Hun er bekendende ateist. Hun er også barnebarn af teologiprofessoren. De to kan således ses som eksempler på den udvikling, Peter Hitchens har beskrevet; nemlig hvordan kristendommen i løbet af to generationer er blevet afløst af ateisme. Den unge kvindes ateistiske tilhørsforhold til trods, er hun anfægtet af Peter Hitchens syn på indvandring (der ellers slet ikke er emnet denne aften), som hun ikke kan forene med den kristendom, hun godt nok ikke selv vedkender sig. Det bliver dog tydeligt som hun udtaler sig, at hun måske i virkeligheden ikke er ateist. Hun er snarere tilhænger af den religion, der har afløst kristendommen mange steder og som dyrker nogle abstrakte menneskerettigheder som deres gud.

Men der er også lyspunkter. Flere unge mænd rejser sig op og bekender med høj og klar stemme, at de er kristne. De taler om det med en frimodighed, som er helt ukendt for min og mine forældres generation. Disse unge tror og håber tydeligvis på, at kristendommen fortsat eller igen vil gennemsyre Europa.

Jeg kan godt nikke genkendende til den afvikling, Peter Hitchens beskriver både i sine bøger og klummer og i sit foredrag. Når jeg så alligevel ikke har mistet håbet helt på samme måde, er det måske fordi forfaldet ikke er så omfattende i Danmark, som det iflg. Peter Hitchens er i Storbritanien. Et konkret vidnesbyrd derom er vores kirkebygninger i yderområderne. Der er mange forfaldne gamle kirker i Storbritannien, og kirkegårdene ser forladte ud. Der er væltede gravsten og forpjuskede gevækster, og det ser mange steder ud til, at der ikke finder nogen form for vedligeholdelse sted. Kirkerne ser lukkede og tomme ud, hvis de da ikke er blevet lavet om til Bed&Breakfasts eller kulturhuse.

I Danmark derimod er kirken på landet mange steder den flotteste og mest velholdte bygning i sognet. Jeg bliver altid så glad og stolt, når jeg kører rundt i øde og udkantsagtige områder af landet, og jeg så ser den hvide eller røde landsbykirke, det gamle stenhus, knejse i landskabet. Jeg tror i grunden, det er et udtryk for ærefrygt og respekt, at vores kirker er så velholdte. Tænk engang! På trods af de røster, der helst så de små sogne elimineret og landsbykirkerne lavet om til kulturhuse eller noget andet spændende, så er de her endnu, kirkerne.

Og hvor Peter Hitchens oplever en falleret gudstjeneste, hvor den gamle bønnebog, den faste liturgi og de klassiske salmer er skiftet ud med "jolly modern hymns" og

nyoversættelser af bibel og bønnebog, der udmærker sig ved at mangle enhver sans for poesi og skønhed, og hvor han oplever, at de gamle stenaltre er erstattet af lette kulisser, som jævnligt kan skiftes ud, så de kan tækkes tidernes skiften og behov, så udfolder den gode, gamle højmesse sig, som den har set ud de sidste 500 år sig gudskelov værdigt og forbilledligt, i langt de fleste kirker i Danmark om søndagen, og kirkerummet er nænsomt renoveret og fornyet, så det ikke står i grel kontrast til sit oprindelige udtryk.

Er man i by eller på land, er vi ti eller to, 200 eller 30, så er det den samme gudstjeneste, den samme smukke salmesang, det samme orgelspil, det samme evangelium, der lyder om søndagen. Om vi er 200 eller 3 er der gjort lige meget ud af hver eneste lille gudstjeneste i dette land. Det gør mig fortrøstningsfuld, at trods skiftende tiders "moderniseringsforsøg", trods stemmer der råber "forny, forny," trods profetier om højmessens død, trods beklagelser over dens langsommelighed og gammeldags væsen, trods evindeligt ævl om tærskler, der skal sænkes, og om ørehøjde og øjenhøjde, trods vinterstorm og regn, trods nagende og rivende torne, - så er gudstjenesten stadig – stort set – den samme. Trods det at man hele mit liv har talt om, at nu måtte der noget andet og mere til end evangeliet og salmerne og denne gamle gudstjeneste, så er den stadig den samme endnu langt de fleste steder og måske er det netop en af grundene til, at Den danske folkekirke står lidt stærkere i dag end Church of England, der iflg. Peter Hitchens kun ligner en skygge af sig selv.